

ANDRIOLLÓWKA

Gwiazdobranie...

Nr 4

Józefów, 6 grudnia 2010 roku

www.andriollowka.pl

Z JÓZEFOWA. Rondo Andriollego

Dnia 16 września 2010r. uchwałą Rady Miasta Józefowa nazwano imieniem Andriollego rondo na skrzyżowaniu ulic Piłsudskiego z Jarosławską. Z wnioskiem o nadanie ww. nazwy wystąpiło Stowarzyszenie Miłośników Drewnianej Architektury Linii Otwockiej z siedzibą w Józefowie.

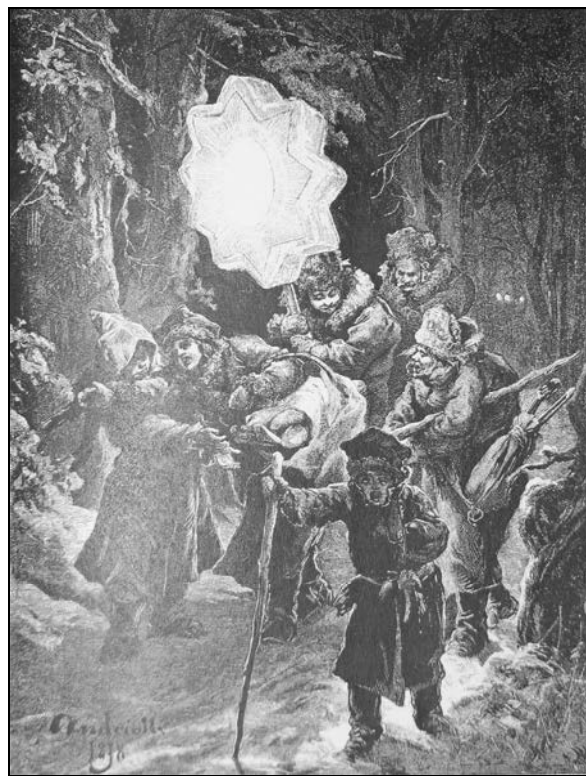
Z JÓZEFOWA. Rysunki Andriollego

W związku z przypadającą w 2011 roku 175. rocznicą urodzin Elwiro Michała Andriollego, a także włączając się w wydarzenia Roku Andriollego, na łamach *Andriollówki* będziemy przedstawiać Państwu rysunki Andriollego wraz z opisem. Zaczynamy od rysunku z 1878 roku pt.: *Z gwiazdą*.

Z notatek Zygmunta Glogera (1845-1910): Przebywszy ciemne listopadowe i grudniowe dni Adwentu, serce radowało się na Gody. Godami zwali zawsze Polacy i lud powszechnie dotąd nazywa Boże Narodzenie, do którego uroczysta owa wigilia o gwiazdach, na sianie, ze snopem zboża w kacie, była wstępem pełnym uroku. Na wigilie gromadziła się zwykle rodzina w domu ojca, dziada lub babki, i tu wszyscy, nieraz z dalekich stron przybyli, łamali się opłatkiem, chlebem Bożym, chlebem aniołów, ściskając się i składając sobie z głębi szczyrych serc i dusz swych życzenia najgorętsze. Zwyczaj był dzielenia się opłatkiem, po kolei ze wszystkimi, z czeladzią, z przychodzącymi. Wigilię zastawiano, gdy się gwiazdy ukazały, a przeważną rolę grały w niej ryby, na rozmaity sposób przyrządzane, różne półmiski tradycyjne, łamańce (inaczej kruchalce) z makiem, pierogi lub grzyby z kapustą, szczupak z szafranem, karp z rodzenkami i miodem. Na Rusi *kucja* z kaszy pszennej z miodem. W czasie samych świąt potrawą tradycyjną były kielbasy.

W pierwszy dzień Bożego Narodzenia rozpoczynają się tu wszystkie obchody chłopców wiejskich z *gwiazdą*, *kolędami* i *królem Herodem*, oraz z szopką czyli jasełkami. Z Herodem chodzą poprzebierani za: króla Heroda, jego hetmana, dwóch żołnierzy, śmierć z kosą i dyabła kusego po niemiecku. Najulubiejszą

z kolęd była zawsze „W żłobie leży, któż pobieży kolędować Małemu”, śpiewana na nutę poloneza ulubionego podobno na dworze Władysława IV. Śpiewają ją pod oknami każdej chaty i dworu, obchodząc wszędzie wieczorami i zbierając sobie podarki na biesiadę.

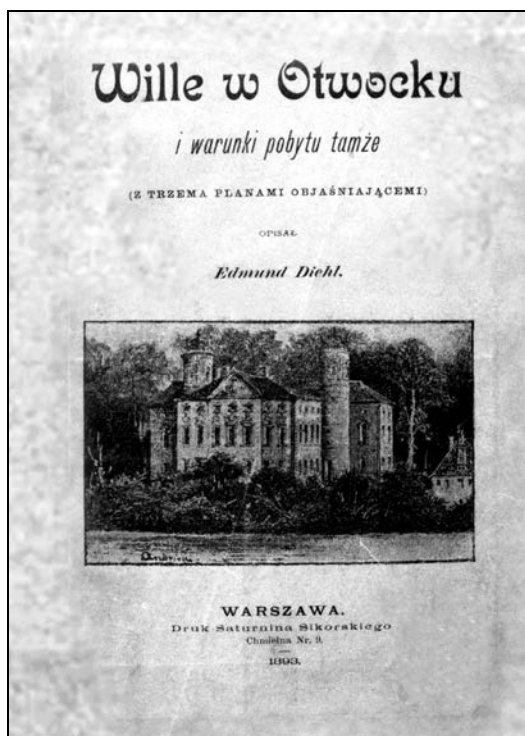
Z GWIAZDĄ. Rysunek Andriollego, 1878.

Z JÓZEFOWA. Świdermajer pod choinkę.

Dnia 12 grudnia, podczas jarmarku „Gwiazdobranie i Dawanie” (www.gwiazdobranie.pl) z oferty Wydawnictwa Świdermajer będziemy mogli wybrać oraz zakupić świdermajerowe prezenty.

Z okazji nazwania ronda imieniem Andriollego, staraniem Fundacji Aandriollego, ukazał się reprint przewodnika z 1893 roku pt. **Wille w Otwocku i warunki pobytu tamże.**

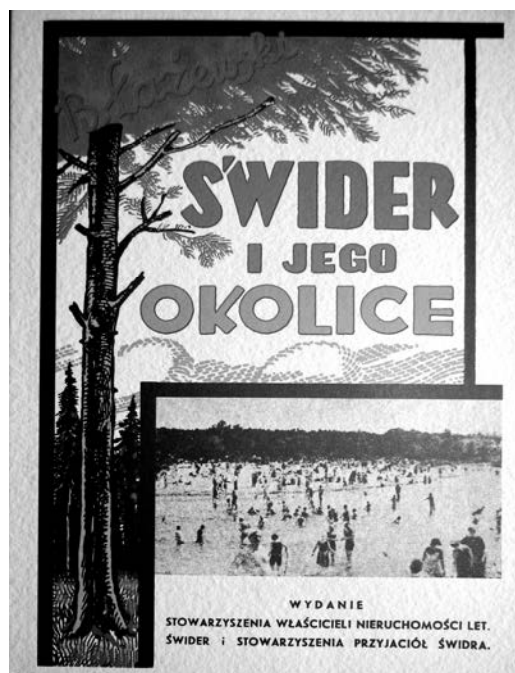
Autor Edmund Diehl opisał w nim wille położone przy stacji Otwock, na dawnych gruntach wiazowskich, a także po obu brzegach rzeki Świder. W literaturze turystycznej jest to pierwszy przewodnik dotyczący dzisiejszego Otwocka i Józefowa, w którym znajdziemy także wiele ciekawych informacji m.in. o Karczewie, Otwocku Wielkim, Natalinie, Świdrach, Rycicach i Jarosławiu. Na planie oraz w rozdziale pt. *Wille nad Świdrem* znajdziemy dokładny opis posiadłości Elwiro Michała Andriollego, położonej po obu brzegach rzeki. Książka zawiera unikatowe ilustracje oraz trzy plany: *Wille przy stacji położone*; *Wycieczki*; *Wille nad Świdrem*.

Kolejna pozycja to reprint folderu pt. „*Anulka*” *Świder* z przełomu 1932-1933 roku. W pensjonacie „Anulka” od 1928 roku swoją siedzibę miało Stowarzyszenie Przyjaciół Świdra. Książka została zdominowana przez liczne, unikatowe fotografie formatu pocztówki przedstawiające jeden z najbardziej popularnych pensjonatów linii otwockiej. Zawiera ponadto opis warunków klimatycznych oraz warunków panujących w pensjonacie.

Z okazji przypadających w listopadzie urodzin E.M.Andriollego ukazał się reprint przewodnika autorstwa B.Łażewskiego pt. *Świder i jego okolice* z 1936 roku. Książka zawiera obszerny opis warunków klimatycznych oraz warunków letniskowych panujących w Letnisku Świder. Dział informacyjny i dział ogłoszeń wprowadzą nas w lata największego rozkwitu letniska, które miało ambicje stać się samodzielnym uzdrowiskiem. Ponadto znajdziemy spis właścicieli nieruchomości zabudowanych w Świdrze, a także liczne, unikatowe fotografie i anonse oraz dwa plany: *Plan Letniska Świder*; *Mapa okolic Letniska Świder*.

Następna pozycja: A.Graef, *Der praktische Fensterbauer* [*Praktyczny stolarz okiennej. Wzornik stolarki okiennej*] przybliżył nam detale architektoniczne drugiej połowy XIX wieku. Jest to reprint wydania z 1873r., który na 34 tablicach przedstawia wybór stolarki okiennej, od najprostszej aż po bogatą i skomplikowaną w różnych stylach historycznych. Zawiera przekroje konstrukcji oraz ilustracje umożliwiające poznanie budowy okien i ich praktyczne wykonanie. Publikacja przeznaczona dla stolarzy, architektów i konserwatorów zabytków jak również dla dzisiejszych inwestorów zamierzających budować własny dom.

Ponad 1000 ilustracji poświęconych fenomenowi snycerskiego zdobnictwa chat wiejskich na Podlasiu posiada publikacja pt. *Ludowe zdobnictwo podlaskich domów* autorstwa J. Szewczyka, w której szeroko i interesująco przedstawiona została geneza i rozwój form zdobniczych: drzwi, okien, szczytów, ganków i werand, ścian, okapów.

Dopełnieniem tej publikacji jest album A. Gawła *Zdobnictwo drewnianych domów na Białostocczyźnie*. Zawiera on bogaty materiał ilustracyjny, który może stanowić wzornik dla osób

projektujących i budujących drewniane budynki. Kolorowe zdjęcia i rysunki przedstawiają szczegóły detalu architektonicznego: szczytów, pazdurów, desek wiatrowych, okien, okiennic, nad- i podokni, drzwi, werand i naroży.

W bogato ilustrowanej publikacji E. Wijas-Grocholskiej pt. **Lauby** przedstawione zostały geneza, konstrukcja, typy oraz zdobnictwo laub, czyli drewnianych ganków architektury Śląska Opolskiego.

Ciekawą pozycję stanowi książka J. Janickiej pt. **Ziemia Andriollego** z 2010 roku, w której obok obszernych relacji z konkursów związanych z Andriollem przedstawiony został szlak turystyczny im. E.M. Andriollego.

W ofercie Wydawnictwa Świdermajer znajdują się także inne interesujące publikacje. Należą do nich zeszyty pt.: **Andriolli... właściciel obu brzegów Świdra** (2006), **Droga Żelazna Nadwiślańska** (2007), **Świdramjer** (2008), **Świdermajer. Sprawozdanie** (2008), **Projekt Świdermajer XXI wieku** (2009), **Brzezi Andriollego** (2010).

Oprócz książkowych publikacji wydawnictwo przygotowało również inne atrakcje nawiązujące do regionalnej historii, kultury i tradycji. Są to:

- fotografie oraz grafiki oprawione i gotowe do oprawienia,

- reprints i oryginały map z XIX i XX wieku (m.in.: *Mapa Królestwa Polskiego*, 1854; *Plan willi położonych przy Stacji „Otwock”*, 1893; *Plan okolicy Stacji „Otwock”*, 1893; *Plan willi położonych nad Świdrem*, 1893; *Powiat Nowomiński*, 1907; *Okolice Warszawy*, 1910; *Warschau Sud*, 1914; *Plan Letniska Świdra*, 1936; *Mapa okolic Letniska Świdra*, 1936; *Letnisko Józefów i okolice*, 1941),

- pamiątkowe kubki z nadrukiem *Andriolli* lub *Świdermajer* oraz okolicznościowe koperty.

Wszystkie produkty posiadają wyjątkową jarmarkową cenę, a niektóre można otrzymać za darmo. Zapraszamy.

ŚWIDERMAJER®
WYDAWNICTWO

HISTORIA &
ARCHITEKTURA

www.swidermajer.pl

Z JÓZEFOWĄ. Lektura obowiązkowa

Wszystkim miłośnikom świdermajerów i drewnianej architektury wydawnictwo poleca lekturę obowiązkową *świdermaniaków* i nie tylko - książkę publikowaną od 2005 roku w obszernych fragmentach na www.swidermajer.pl, a teraz wydaną w całości - reprint wzorników detalu snycerskiego z 1893 roku.

Ta wielokrotnie wznawiana pozycja (w okresie 1880-1903 cztery wydania) przyczyniła się do popularyzacji drewnianej architektury i stanowiła prawdziwą pomoc dla architektów i rzemieślników wznoszących drewniane budynki. Książka zawiera szczegółowe rysunki detalu snycerskiego, elewacji, szczytów, werand, nadproży, obokni, akroterionów, fazowanych belek, konsoli, kroksztyn, balustrad, tralek, desek wiatrowych, szalunków, ornamentów i innych elementów. Wzorniki przyczyniły się do ukształtowania charakterystycznych cech drewnianej architektury końca XIX i początku XX wieku, w tym architektury uzdrowskiej m.in. podwarszawskich letnisk oraz oczywiście stylu świdermajer.

Autor: B. Liebold, tytuł: **Holzarchitektur (Holzbau.) Taschenbuch für Bauhandwerker**

[Architektura drewniana. Budownictwo drzewne. Podręcznik dla rzemieślników budowlanych].

Należy dodać, iż na tzw. linii otwockiej znane są udokumentowane przypadki korzystania od ponad stu lat z szablonów Liebolda. Jest to zatem lektura obowiązkowa dla wszystkich marzących o własnym świdermajerze, a podczas jarmarku będziemy mieli również okazję porównać reprint z oryginałem.

Z JÓZEFOWA. Rok Andriollego

Szanowni Państwo, zbliża się 175. rocznica urodzin Andriollego (14.11.2011) – jednego z najbardziej znanych ilustratorów drugiej połowy XIX wieku, żarliwego patrioty i autora m.in. wielokrotnie publikowanych ilustracji do poematu „Pan Tadeusz” A.Mickiewicza, a także przez kilka lat następcy Gustawa Dore w ilustratorstwie francuskim.

W latach 1871 – 1893 życie i twórczość Andriollego były bezpośrednio związane z Warszawą oraz z obszarami południowo – wschodniego Mazowsza. Należą do nich dzisiejsze miasta: Mińsk Mazowiecki, Kałuszyn, Karczew, Otwock i Józefów oraz trochę odleglejszy Nałęczów.

Informujemy, że Fundacja Andriollego w porozumieniu z PTTK Oddział Mińsk Mazowiecki stosownymi pismami zaproponowała, aby rok 2011 został nazwany Rokiem Andriollego.

Mamy nadzieję, że taki gest ze strony władz samorządowych wymienionych miast wesprze wiele działań popularyzujących dziedzictwo artysty.

W ostatnim czasie życie i twórczość Andriollego były w różnym kontekście, wielokrotnie wspominane. Czyniły to osoby prywatne, instytucje i stowarzyszenia.

Wśród nich należy wymienić: Fundację Andriollego, Muzeum E.M.Andriollego w Józefowie, portal www.andriolli.pl, portal www.andriollowka.pl, PTTK Oddział Mińsk Mazowiecki i portal www.ziemiaandriollego.pl, a także Świdermajer - Stowarzyszenie Miłośników Drewnianej Architektury Linii Otwockiej, studio ARETE, portale www.arete-art.pl, www.swidermania.pl, www.swidermajer.pl oraz Wydawnictwo Świdermajer.

Działania wymienionych powyżej instytucji i osób prywatnych koncentrowały się na merytorycznym przybliżeniu postaci artysty. Przybierały one różną formę.

Współpraca PTTK Oddział Mińsk Mazowiecki ze Stowarzyszeniem Świdermajer i Fundacją Andriollego od jesieni 2009r. w naturalny sposób doprowadziła do

rozpoczęcia wiosną 2010r. działań przygotowujących uczenie 175. rocznicy urodzin Andriollego.

PTTK Oddział Mińsk Mazowiecki wydał książkę pt. *Ziemia Andriollego*, na podstawie której podjęte zostały działania zmierzające m.in. do budowania produktu turystycznego, lokalnej marki turystycznej obejmującej południowo - wschodnie Mazowsze (Mińsk Mazowiecki, Kałuszyn, Józefów, Otwock, Karczew).

Wydawnictwo Świdermajer, przy wsparciu Fundacji Andriollego, wydało publikacje pt. *Andriolli... właściciel obu brzegów Świdra* oraz *Brzegi Andriollego*, a także okolicznościowe kubki, koperty i plakietki.

Obecnie trwają końcowe prace redakcyjne przygotowujące do druku album pt. *Andriolli w sztuce i w życiu społecznym*. Album jest reprintem oryginału z 1904 roku, posiada unikatowe rozmiary i artystyczną oprawę. Zawiera przeszło 300 rysunków Andriollego zebranych przez przyjaciela Henryka Dobrzyckiego oraz Henryka Piątkowskiego.

Z JÓZEFOWA. Subskrypcja albumu

Wszelkie zapytania dotyczące subskrypcji albumu pt. *Andriolli w sztuce i w życiu społecznym* prosimy kierować do pana Roberta Lewandowskiego. (roblewandowski@wp.pl)

Natomiast osobą koordynującą działania w zakresie budowania produktu turystycznego jest pani Joanna Janicka. (pttk@onet.pl)

Muzeum
Elwiry Michała Andriollego

www.andriolli.pl

FUNDACJA
ANDRIOLLEGO

www.swidermajer.pl

SWIDERMAYER
WYDAWNICTWO